

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „НЕРАЗКАЗАНИТЕ ИСТОРИИ НА БЪЛГАРИТЕ“

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Обучението по български език и литература, история и география на България, организирано в чужбина, допринася за съхраняване на националната, културната и духовната идентичност на българските граждани по света.

Програмата подпомага изпълнението на политиката на Министерството на образованието и науката за патриотичното възпитание, формирането на личностни качества, ценности, нагласи и мотиви, за подпомагане на пълноценното развитие на детето и ученика.

В контекста на „кирило – методиевска“ историческа линия на многовековното усилие за образование, ценностно сплотяване, отваряне и развитие на българистиката, на обучението по български език и литература, история и география на България, организирано в чужбина, е налице необходимостта от разширяване на подкрепата на българските общности в чужбина за съхраняването на националната, културната, родовата и духовната идентичност на българите зад граница и за опазването и популяризирането на българското културно - историческо и родово наследство и приноса на съвременните българи за цивилизационното развитие на света.

Тази необходимост е катализирана и обоснована от съществуването на многобройните български диаспори и организации на българи по света, от българските неделни училища на всички континенти в над 43 държави, от лекторатите по българистика в чуждите висши училища, но също и от факта, че приобщаването към България, популяризирането на родния език и култура са от изключително значение за постигане на целите на програмата.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма е разработена в съответствие с Приоритетна област 2 „Компетентности и таланти“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030 г.) за изпълнение на Цел 2.2. „Възпитание в ценности“.

2.1. Обща цел на програмата:

Реализиране на инициативи и изследвания за съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност и принос към световната култура, популяризиране на българския език, традиции и култура.

2.2. Конкретни (специфични) цели:

- Обогаляване на националната съкровищница на знанието за България в архивите и обучението на идните поколения българи в резултат на изследователска и проучвателна работа за българското културно - историческо наследство и приноса на съвременните българи за цивилизационното развитие на съответната държава/район/населено място.

- Подпомагане на дейността на българските държавни и неделни училища в чужбина и приобщаване на местната общност чрез представяне на резултатите в занятия по родолюбие, форуми, срещи, материали и публикации.

2.3. Обхват на програмата:

Програмата се изпълнява на територията на Република България и в чужбина.

Участници в дейностите са ученици от българските държавни училища в чужбина, българските неделни училища в чужбина, студенти от чуждестранни университети, изучаващи български език, литература и култура. Дейностите може да се извършват съвместно с образователни и други институции в България.

3. БЮЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Общ бюджет на програмата: 500 000 лв.

От тях:

- за дейност по т. 5.1. – до 150 000, при максимална стойност за един представен и одобрен продукт от дейността до 3000 лв.

- за дейност по т. 5.2. – до 6000 лв.

- за дейност по т. 5.3. – до 284 000 лв.

- за дейност по т. 5.4. – до 40 000 лв.

- за мониторинг – до 20 000 лв.

4. ДОПУСТИМИ БЕНЕФИЦИЕНТИ

4.1. Организации на българи, живеещи извън Република България, задгранични представителства и български православни църковни общини в чужбина, към които функционират български неделни училища в чужбина, подпомагани от Министерството на образованието и науката (МОН) – за дейностите по т. 5.1. и т. 5.3.

4.2. Български държавни училища в чужбина – за дейности по т. 5.1. и т. 5.3.

4.3. Държавни висши училища и научни институти на Българската академия на науките, които командироваат преподаватели по български език и литература в чуждестранни висши училища – за дейности по т. 5.1. и т. 5.3.

4.4. Организации/институции от България, които имат сключено споразумение/договор с

МОН – за дейностите по т. 5.3. и т. 5.4.

4.5. Организации на българите, към които няма българско неделно училище в чужбина и/или физически лица, живеещи извън Република България, може да участват в реализацията на дейности по т. 5.1. и т. 5.3. чрез бенефициент по т. 4.1. след сключване на споразумение/договор с него или чрез държавно или общинско училище на територията на Р България.

За извършване на мониторинг по програмата и популяризиране на резултатите от програмата, за организиране на форуми и конференции, за изработване на печатни издания, филми, специален знак на инициативата, грамоти и плакети/пластики, за обезпечаване на дейностите по оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността им допустим бенефициент е Министерството на образованието и науката.

5. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

5.1. Проучвателна и изследователска работа в чужбина – проучване и представяне на информация и свидетелства за:

- родови истории за значими събития и личности с принос в чуждата държава;
- приноса на достойни българи или факти и обстоятелства от миналото, свързани с българската история в чужбина;
- приноса на достойни българи от съвременното, които са знакови за цивилизационното, културното, научното развитие на чуждите държави и на света.

5.2. Оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността, приложението и съхранението им.

5.3. Представяне и популяризиране на резултатите от проучвателната и изследователската работа:

- провеждане на занятия по родолюбие, форуми, срещи с ученици от българските неделни училища в чужбина, родители и местната общност, публични лекции с представители на местна научна общност, културни дейци и студенти - българи в чужди висши училища;
- чрез публикации в периодични, специализирани издания;
- в печатни издания, видеа, филми, радио и телевизионни предавания, в интернет пространството;
- изработване на специален знак на инициативата, грамоти, плакети/пластики.
- определяне на посланици на Националната инициатива „Неразказаните истории на българите“.

- осигуряване на награди за отличени продукти от изследователската дейност с доказан принос за на националната съкровищница на знанието за България в архивите.

5.4. Актуализиране, поддръжка на електронна система и администриране в електронна среда на кандидатстването и отчитането за дейности по т. 5.1. и т. 5.3. и популяризиране на резултатите.

6. РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

6.1. Допустими разходи по дейност 5.1:

- за възнаграждения и свързаните с тях осигурителни плащания за лица, пряко ангажирани в проучвателната и изследователската работа по места;

- обосновано необходими материали и средства за реализиране на дейността.

6.2. Допустими разходи по дейност 5.2:

- възнаграждения и свързаните с тях осигурителни плащания за лица, пряко ангажирани с реализацията на дейността.

Оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността им се извършва от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката. Членове на комисията са външни експерти с доказан опит за изпълнение на дейността и представители на МОН. Представителите на МОН не получават възнаграждение за сметка на програмата.

6.3. Допустими разходи по дейност 5.3:

- възнаграждения на лектори за провеждане на занятия по родолюбие, форуми, срещи с ученици от българските неделни училища в чужбина, родители и местната общност, за провеждане на публични лекции с представители на местна научна общност, културни дейци и студенти - българи в чужди висши училища;

- обезпечаване на дейността на лица, определени за посланици на Националната инициатива „Неразказаните истории на българите“ – средства за командировъчни разходи и материали;

- изработване на печатни издания, видеа, филми;

- наем на зали и техническо обезпечаване на форуми, срещи, конференции;

- популяризиране чрез електронни медии;

- изработване на символи на Националната инициатива „Неразказаните истории за България“, грамоти и почетни отличия за участниците в реализацията ѝ, парични и предметни награди.

Възнаграждението на лектори за 1 час и осигурителните плащания, свързани с него, не

следва да надвишава 40 лв.

Средствата за обезпечаване на дейността на лице, определено за посланик на Националната инициатива „Неразказаните истории на българите“ са до 8000 лв.

6.4. Допустими разходи по дейност 5.4:

- услуга, възложена с договор, подписан между МОН и бенефициента.

7. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

7.1. Дейностите се изпълняват до 30 юни 2024 г.

7.2. Дейност 5.2. се извършва периодично след представяне в МОН на резултатите от дейност по т. 5.1. от комисията, определена със заповед на министъра на образованието и науката. Със заповедта се определят редът, условията и сроковете за работата на комисията.

8. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- Получени, оценени и популяризирани информации и свидетелства за информация и свидетелства за родови истории на българи в чужбина; приноса на достойни българи или факти и обстоятелства от миналото, свързани с българската история в чужбина; приноса на достойни българи от съвременното, които са знакови за цивилизационното, културното, научното развитие на чуждите държави и на света.

- проведени форуми, срещи, конференции в България и в чужбина;

- популяризирани резултати, отпечатани материали, изработени и връчени символи и отличия.

9. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО

9.1. За дейности по т. 5.1:

9.1.1. Допустимите бенефициенти се регистрират за участие до 15.11.2023 г. в електронна платформа, като посочват направлението, в което ще извършват проучвателна и изследователска работа, описание на планираната дейност, необходими средства и прилагат:

- декларация за недопускане на двойно финансиране – в срок до един месец от одобряването на програмата;

- актуална финансова идентификация на банковата сметка, издадена от обслужващата банка;

- декларация за съгласие за обработка и съхраняване на лични данни.

В случай на участие съвместно с организация, към която няма БНУ в чужбина и/или физически лица, живеещи извън Република България, за тях се предоставя също информация в електронната платформа.

9.1.2. Финансирането се предоставя след оценяване на предложенията от комисията по т. 7.2. и положителна резолюция на доклад до министъра на образованието и науката с резултатите. Финансирането се извършва еднократно през месец декември 2023 г.

9.2. За дейности по т. 5.2:

Финансирането се предоставя по ред и условия, определени в заповед на министъра на образованието и науката за определяне на комисия за оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността им не по-късно от 15.12.2023 г.

9.3. За дейности по т. 5.3:

9.3.1. За провеждане на занятия по родолюбие, за организиране на форуми, срещи с ученици от българските неделни училища в чужбина, родители и местната общност, за публични лекции с представители на местна научна общност, културни дейци и студенти - българи в чужди висши училища, бенефициентите, в срок до 15.11.2023 г., представят чрез електронна платформа предложение за мероприятие, пряко свързано с проучвателната и изследователска работа, и план-сметка за разходите. Финансирането се предоставя през месец декември 2023 г. след оценка на предложението за съответствие с целите на програмата, обобщаване на план-сметките и одобрение от министъра на образованието и науката.

9.3.2. Определянето на екип от лица – посланици на Националната инициатива „Неразказани истории на българите“, се извършва със заповед на министъра на образованието и науката, с посочени ред и условия за получаване и отчитане на получените средства за обезпечаване на възложените дейности.

Посланици на инициативата са дейци на образованието, културата, общественици – с принос и опит за утвърждаване и популяризиране на българското наследство, изтъкнати представители на българските общности в чужбина и/или в България, които с реализацията си допринасят за националното самочувствие и гордост, лица с доказан опит в изследователска дейност на историята, традициите и културата на българите в съответната страна/диаспора.

Посланиците на инициативата участват в реализацията на дейностите за определен район/страна чрез развиване и представяне на своя изследователска и проучвателна работа, осъществяване на връзка, споделяне на опит, консултиране и подкрепа на бенефициентите по дейност 5.1. по общи изследователски теми и/или за проучвания на територията на съответния район/страна и чрез популяризиране на резултатите.

Средствата за дейността на посланиците на инициативата, които пребивават извън

Република България, се изплащат чрез съответните бенефициенти по т. 4. За лицата, определени за посланици на инициативата от Република България, възнаграждението се изплаща чрез МОН.

9.3.3. За изработване на печатни издания, видеа, филми, на символи на Националната инициатива „Неразказани истории за България“, почетни отличия за участниците, парични и предметни награди финансирането се предоставя след представяне на план-сметки и одобрение от министъра на образованието и науката.

9.4. За дейности по т. 5.4:

Финансирането се предоставя след сключване на договори с МОН за извършване на услуга. В договорите се посочват редът и условията за финансиране по програмата. Средствата се предоставят не по-късно от 15.12.2023 година.

9.5. Предложения за финансиране се разглеждат и одобряват до изчерпване на средствата, одобрени с програмата.

Може да се извършват компенсирани промени на средствата между отделните дейности, при запазване на целите и обхвата им.

10. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ИЗИСКУЕМИТЕ ДОКУМЕНТИ НА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

10.1. За дейности по т. 5.1:

Резултатите от изследователската и проучвателната работа се представят в МОН в избран от тях формат: разкази, есета, реферати, постери, мултимедийни презентации, книги, ръкописи, документи, снимки и видео материали и др. Допуска се изпращане по електронен път, на хартиен носител, представяне на място в МОН, като срокът за получаване е 30.06.2024 г.

10.2. За дейности по т. 5.2:

Резултатите от изследователската и проучвателната работа се предоставят на изпълнителите на дейността чрез МОН за оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността им.

Определените със заповедта на министъра на образованието и науката членове на комисията представят протокол/доклад с резултати от извършената оценка.

10.3. За дейности по т. 5.3:

В двумесечен срок след одобряване на програмата със заповед на министъра на образованието и науката се определя екип от лица – посланици на Националната инициатива „Неразказаните истории за България“ – задължения, срокове и финансово подпомагане за

изпълнение на възложените дейности.

В едномесечен срок след провеждане на финансирани по програмата занятия по родолюбие, форуми, срещи с ученици от българските неделни училища в чужбина, родители и местната общност, публични лекции с представители на местна научна общност, културни дейци и студенти - българи в чужди висши училища, бенефициентите представят в МОН информация с посочени теми, лектори, участници, партньори, място и период на провеждане.

11. ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ОТ БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ

11.1. За дейности по т. 5.1:

В срок до 31.07.2024 г. бенефициентите представят в електронната платформа разходооправдателни документи – декларации за изплатени възнаграждения, документи за извършени допустими разходи, доказващи извършено плащане.

11.2. За дейност по т. 5.2:

Решенията на комисията се одобряват с мнозинство на заседания за оценяване на информацията и документите, предоставени от чужбина, научно-техническа обработка и експертиза на ценността им и се представят протоколи/доклади.

11.3. За дейности по т. 5.3:

Бенефициентите представят отчет за изпълнението на дейностите – с финансова и съдържателна част и приложени документи за извършени допустими разходи, доказващи извършено плащане. Отчетите се представят в срок от 10 дни след провеждане на занятия по родолюбие, форуми, срещи с ученици от българските неделни училища в чужбина, родители и местната общност.

Възнагражденията на лектори и на лица, определени за посланици на инициативата, се отчитат с декларации за изплатени възнаграждения, подписани от лицата.

11.4. За дейности по т. 5.4:

Подписва се приемно-предавателен протокол, удостоверяващ изпълнението на дейностите. Протоколът да се подписва за МОН от ръководителя на програмата.

Специфични условия за отчитане и приемане на възложената работа се определят в договора с МОН.

11.5. Неизразходваните средства за всички дейности по програмата, останали след приключването им на 30.06.2024 г., и/или непризнати разходи, се прихващат от следващ транш, в случай на одобряване на същия бенефициент по същата програма, или се възстановяват.

В срок до 31 август 2024 година се изготвя отчет за изпълнението на програмата, който

се одобрява от министъра на образованието и науката. Отчетът се публикува на електронната страница на МОН като част от общия отчет за изпълнението на националните програми.

Документацията, която удостоверява провеждането на дейностите по програмата, се съхранява от бенефициентите за срок от три години.

12. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Организирането, оценяването и проследяването на изпълнението на дейностите се осъществяват от МОН и съответните задгранични представителства.

Мониторингът може да се осъществява чрез проверки на място, проверки на представените документи, анкети, срещи със заинтересованите страни.

13. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

13. 1. Дейностите и средствата по програмата не може да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондове на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент.

13.2. Декларацията по т. 13.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст:
„Декларирам, че дейностите, за които получавам финансиране по НП „Неразказаните истории на българите“, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.